

Blahoslavený otec Richard Henkes

1900-1945

Olejomalba od Beate Heinen 1995

**Bojovník za pravdu a lidskou důstojnost
Pallotin – mučedník lásky**

Olejomalba od Beate Heinen

Bylo to právě setkání s pallotiny, které u Richarda Henkese probudilo touhu stát se knězem a misionářem.

Na obraze autorky Beate Heinen jsou Maria a dítě vyobrazeny napravo od Henkesovy hlavy. Ježíš se dotýká jeho ucha a otevírá ho tak Božímu slovu, Božímu volání.

V roce 1912 nastoupil Henkes jako student do pallotinské koleje a v roce 1919 zde složil závěrečné zkoušky.

Stává se součástí pallotinské komunity. Během přípravy procházel těžkým obdobím, myslel dokonce i na sebevraždu. Klade na sebe vysoké nároky a trpí depresí, protože není sám schopen naplnit ideály svého mládí. Přesto ovšem s důvěrou v Boží povolání pokračuje v započaté cestě. Dne 6. června 1925 je vysvěcen na kněze.

Otec Henkes se stává nadšeným učitelem a duchovním a věnuje velkou péči lidem (na obraze vpravo dole).

Již v roce 1933 projevil Henkes v konfrontaci s nacionálním socialismem při výuce ve škole, při přednáškách a v kázáních jasný postoj.

V pravém horním rohu obrazu drží kříž proti bezbožnému hákovému kříži. Stojí vzpřímeně a vyznává své křesťanské přesvědčení. Je vyslýchán policií.

V roce 1941 se stal farářem v obci Strandorf (dnešní Strahovice).

V jeho farnosti žijí jak Němci, tak Češi a jejich vztahy jsou velmi napjaté.

V dubnu 1943 byl po kázání uvězněn a následně převezen do koncentračního tábora Dachau. I zde ho poháněla péče o lidi a zejména o usmíření mezi Němci a Čechy.

Vlevo dole je znázorněna Henkesova oddanost spoluvězněm a jeho snaha o smíření.

Když byl na konci roku 1944 blok, v němž Henkes přes den pracoval, v karanténě kvůli tyfu, nechal se do něj otec pallotin dobrovolně zařadit.

Vlevo nahoře je zachyceno, jak Henkes s láskou pečuje o ty, kteří jeho péči potřebují, a to aniž by se bál být v jejich blízkosti, ani případné nákazy.

Zhruba po deseti týdnech se ale otec Henkes nakazil a 22. února 1945 zemřel.

V dolní části obrazu je vyobrazeno jeho mrtvé tělo se široce roztaženými rukama, což upomíná na ukřižovaného Ježíše: „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.“ (J 15,13)

Richard Henkes opakovaně zakoušel, jak se jeho plány hrouť.

Obrazem prochází ostnatý drát a proniká do srdce pallotinského kněze.

Navenek uvězněn, ale vnitřně svobodný. Jeho důvěra v Boží lásku a blízkost mu umožňuje následovat Boží volání se všemi důsledky a svobodně se rozdat.

Obraz je prozářen přítomností Ježíše Krista ve všech životních etapách Richarda Henkese. Je v blízkosti Ukřižovaného. S vědomím této blízkosti k Ukřižovanému se dívá i na nás.

**Více o R. Henkesovi, hře a možnosti objednat si představení v České republice
www.richardhenkes.cz**

a německý projekt HALTUNG *dnes* – www.haltung-heute.de

Život a dílo otce Henkese

Pater Richard Henkes viděl své poslání především v roli učitele. Ideologická konfrontace s nacismem, který v roce 1933 přichází v Německu k moci, se rychle stává jeho druhou velkou výzvou. Při školní výuce, v mnoha přednáškách a při kázáních se otec Henkes nebojácně a naprosto srozumitelně zasazuje za důstojnost každého člověka.

Jeho výroky se podstatně zostřily, když se dozvěděl, co se děje v Osvětimi. Dokonce i v přítomnosti nacistických špehů mluvil během kázání velmi otevřeně.

Přesně pojmenovával nespravedlnost a zločin nacistů, např. při zabíjení postižených, které z kazatelny v Branicích otevřeně obvinil z vraždy.

Otec Henkes viděl velký rozdíl mezi národně socialistickou propagandou plnou lži a běžnou politickou realitou.

Jeden dobový svědek vypráví:

„O jeho postních kázáních se mluvilo ve městě. Pokaždé, když kázal, byl kostel narvaný k prasknutí. Směs věřících a zvědavých. Bylo cítit, že on měl odvahu říct to, co se už mnozí z nás neodvažovali vyslovit.“

Otec Richard Henkes

1900	narozen 26. května jako pátý z devíti sourozenců (Ruppach / D)	1941	duchovní ve Strandorfu (Strahovice), angažuje se v česko-německém usmíření
1912	internátní škola pallottinů ve Vallendar-Schoenstattu (cíl: maturita, misionář)	1943	8. dubna: zatčen gestapem; od 10. července vězněn v koncentračním táboře Dachau – také zde se zasazuje o česko-německé usmíření
1919	Limburg: vstup do noviciátu pallottinů – poté studium teologie	1944	od listopadu: dobrovolná zdravotnická služba a pastorační péče v izolovaném bloku zamořeném tyfem.
1925	6. června: vysvěcení na kněze v Limburgu; 7. června: primice v Ruppachu	1945	22. února: umírá po nakažení tyfem; záchrana popela – pohřeb 7. června na hřbitově pallottinů v Limburgu
1926/31	učitel a duchovní ve Vallendar-Schoenstattu a Niederrhein – mezi tím:	2003	zahájení šetření o blahořečení, na diecézní úrovni v Limburgu
1927/28	těžké onemocnění plic – dlouhá doba zotavování (ve Schwarzwaldu)	2007	dokončení řízení biskupem Kamphausem; předání všech dokumentů do Říma
1931	učitel a pastor v Horním Slezsku, nejdříve v Ketřích (PL) pak ve Frankensteinu	2018	uznání za mučedníka papežem Františkem
1935	žádáný exercitátor a poutní kazatel; jasný postoj proti nacistické ideologii; opakovaně předvolán gestapem	2019	15. září: blahořečení limburské katedrále, přítomen kard. Koch

Brzy byl obviněn. Odsouzení se vyhnul pouze díky zákonu o amnestii, přijatém v roce 1938 (po napadení Rakouska). Pallotini ho poté stáhli ze služby ve škole, aby jej uchránili.

Otec Henkes poté pracuje jako exercitátor a od roku 1941 jako duchovní správce ve Strahovicích.

Do jeho farnosti patřili jak Němci, tak Češi. Jejich vzájemný vztah byl velmi napjatý. Jak dokládají svědectví ze Strahovic, snažil se Henkes o vyvážení vzájemných vztahů a o smír mezi Němci a Čechy.

Otec Henkes ve Strahovicích také pomáhal konkrétními činy pronásledovaným a uvězněným.

V dubnu 1943 se dostal po jednom kázání do vazby v Ratiboři, a nakonec do koncentračního tábora v Dachau.

„Protože jste zneužil kazatelnu k pobuřování národa, udělil vám šéf gestapa po celou dobu války ochrannou vazbu.“

Tak zněl rozsudek. Jako vězeň č. 49642 musel vykonávat nucenou práci.

I za těchto nelidských podmínek se – jako i předtím ve Strahovicích – stará o spoluvězně a zejména o smíření mezi Němci a Čechy. V Josefu Beranovi, který se později stal pražským arcibiskupem, nachází důležitého partnera, se kterým si dále prohlubuje své znalosti českého jazyka.

Richard Henkes se dělil o své potraviny s těmi, kteří měli málo.

Koncem roku 1944 vypukla v Dachau velká epidemie tyfu. Týkala se i bloku 17, kde otec Henkes pracoval jako „vedoucí jídelny“ a tajný duchovní.

Když byl blok kvůli riziku infekce uzavřen

Umělec: Andy Givel SAC

do karantény, otec Henkes se dobrovolně nechal zavřít, aby nemocným poskytl lidskou a duchovní podporu.

Jeden dobový svědek vypráví: „Pro P. Henkese a další dobrovolníky byla práce v tyfových barácích téměř nelidská služba. Čistil prkna a palandy, myl špinavá, zapocená a páchnoucí až na kost vychrtlá těla, sbíral zavšivené oblečení a páčil je. Staral se o umírající, fyzicky oslabené, dodával odvahu těm, kteří byli morálně zcela na dně.“

Asi po 10 týdnech se Richard Henkes sám nakazil a 22. února 1945 zemřel.

Jako bojovník za svobodu a víru je otec Richard Henkes „mučedníkem lásky k bližnímu“. V době nesvobody a nelidskosti žil otec Richard Henkes tolerancí s lidmi jiného přesvědčení, upřímností k sobě samému a ochotou se postavit za druhého a jeho práva.

Základem jednání Richarda Henkese byly hodnoty jako lidská důstojnost a pravda, smíření, přátelství a vstřícnost.

Zanechal tak příklad i pro naši dobu.